

EMLÉKEZTETŐ

A Pénzpiaci Konzultatív Fórum 2000. november 28-i üléséről

Az ülést Sándor György, az MNB ügyvezető igazgatója vezette

Az első, a bankközi határidős- és swap piaci aktivitást bemutató anyag kapcsán a szereplők megjegyezték, hogy a mérleg szerinti nyitott pozíció túlzott kinyílásának szankcionálása bár visszahat a bankok aktivitására, az anyag megállapítása elfogadható: a megnövekedett tranzakciós költségeket már beárazták a bankok. A résztvevő bankok véleménye szerint a bankközi forint-deviza swapoknak likviditásgeneráló hatása nincsen abban az értelemben, hogy pótlólagos jegybankpénzt nem teremt, a jegybanknak sterilizációs költséget nem okoz, tehát így a kötelező tartalékolás alá vonása sem indokolt.

Sándor György válaszában felhívta a figyelmet arra, hogy bár a bankközi piacon egymással kötött ügyletek közvetlenül nem kötődnek külföldi hitelfelvételhez, egy nyitott pozíciós limitét túllépő bank bankközi swapok segítségével a bankrendszer egészében „terítheti” a nyitott pozícióját. Így a bankok közötti strukturális különbség miatt ezek a swapok közvetetten további külföldi hitelfelvételt generálhatnak.

A résztvevő bankok hozzátették, hogy bár az utóbbi időben valóban nőtt a hosszabb swapok aránya, de elképzelhető, hogy a szabályozás miatt beépült költség nélkül még nagyobb lenne az állomány, illetve a kötések értéke. A szabályozás megdrágította a spekulációt, de alapvetően a kockázati prémium határozza meg, hogy megéri-e a bankoknak spekulálni. Egy résztvevő véleménye szerint a swap bevételek elszámolásának eddigi számviteli szabályozása kihelyezési oldalról hátráltatta a forgalom felfutását, de ez a jövőben megváltozik, ami a forgalom felfutását eredményezheti. Kívánatos lenne a fedezeti határidős ügyletek értékelését is hasonlóan megváltoztatni.

A második, a VIBER ügyfélételek kötelező indításából és fogadásából adódó pénzpiaci tapasztalatokat összesítő anyagban foglaltakat Sándor György kiegészítette az októberi adatokkal: az ügyfélételek fogadásának kötelezővé válása óta egyre kedvezőbb a kép, az ügyfélételek forgalma nő (napi átlagban 18 Mrd forint), és a teljes VIBER forgalomnak már több, mint 5%-át teszi ki. A valós idejű rendszer tagbankjainak eltérő árazási gyakorlatára valószínűleg az erősödő verseny lesz jótékony hatással.

Egyes résztvevők igényüket jelezték a még hosszabb jegybanki nyitvatartásra, főleg a tartalékolási periódus utolsó napjaiban az értékpapírkereskedelemből adódó likviditás hatékonyabb kezelése érdekében. Más résztvevők a készpénzszállításban láttak problémát: a szállítók sorállása miatt gyakori, hogy csak másnapi értéknappal kerül a készpénz az MNB-be. A résztvevők felhívták a figyelmet arra is, hogy az effektív tartalékráta februári csökkentése esetén kisebb lesz a puffer, amely a nagy ügyfelek tételeinek kezelésekor megnehezítheti a likviditásmenedzselést. Az MNB hozzátette, hogy megalapozott igény esetén természetesen hosszabbodhat a VIBER nyitvatartása.

A harmadik feljegyzés a bankrendszer likviditásának alakulását, a pótlólagos likviditás bankrendszeren belüli megoszlását vizsgálta.

A feljegyzés készítői szóban hozzáfűzték, hogy a legnagyobb magyar lakossági bank kivétele a mintából nem változtatta volna meg szignifikánsan az anyagban bemutatott klaszterelemzés megállapításait, az OTP saját csoportjával, a hasonló arányú MNB-betét és forintbetét-állománnyal rendelkező bankokkal megegyezően viselkedett.

A résztvevők felhívták a figyelmet arra, hogy az elemzés a likviditást kizárólag forintra értelmezi, és ez a deviza- és forintpiacok átjárhatóságának már tárgyalt problémái miatt félrevezető lehet. Véleményük szerint a swap költsége csak alig alacsonyabb, mint az o/n aktív repóé, és a bankközi forgalom döntő hányadát kitevő o/n lejáratú pénz „nem tekinthető” likviditásnak. A klaszterelemzés egy másik olvasata szerint a bankrendszer egyes tagjai az ügyfelek forint betétállományát nagymértékben fedezték le forint likvidálható eszközzel, míg máshol a betétállomány csak 10%-ban van lefedezve. Egy hozzászóló szerint ennek oka a magyar prudenciális szabályok hiányában keresendő. Sándor György vitatta, hogy a megoldást felügyeleti szabályok felállításával, a jobb likviditásmenedzselésre vonatkozó külső kényszer jelentené.

A lakossági források megszerzésében éles a verseny. A résztvevők hozzátették, hogy a forint források újraelosztását segítené, ha a jegybank a repó tranzakciók tartalékköltségét csökkentené. A nyugdíjalapok erősödésével a velük kötött repó tranzakciók tartalékmentessége segítené a likviditás visszaáramlását a bankrendszerbe. A bankok véleménye szerint amikor a jegybank megszigorította a repó tranzakciók ellenőrzését, az így „felszabaduló” likviditást a rövid állampapírpiac nem tudta felszívni, de ezek a pénzek a kéthetes betétbe sem tudtak átcsatornázódni, és ezt a jelenséget értékelte úgy a jegybank, hogy 2 hetes hozama elszakadt az állampapírpiaci hozamoktól.

A jegybank érzekelte ezt a folyamatot, de a nagyságrendjét vitatja. Az állampapírhozamok elszakadása nem kizárólag ennek a tényezőnek volt köszönhető.

Az effektív tartalékráta tervezett csökkentése kapcsán a résztvevők elmondták, hogy a bankoknak nehezedik a likviditásmenedzselése, hiszen csökken a tartalékkötelezettség, azaz csökken a számlaállomány, és figyelembe kell venni azt is, hogy az euró- és a dollár piac 24 órás, míg a forint piac rövid ideig aktív. Ezért egyre nagyobb korlátot fog jelenteni az aktív repó keret.

Egy kereskedelmi banki résztvevő javasolta, hogy az új kötelező tartalékszabályozás elemeként 2001. július 1-jétől életbe lépő módosítás, amely szerint a hitelintézetek által nyilvánosan kibocsátott, 2 évnél hosszabb lejáratú értékpapírok tartalékmentesek, már 2001. február 1-én lépjen életbe. Az MNB ígéretet tett a kérdés megvizsgálására.

Az ülés végén a résztvevők javaslatot tettek a következő ülés vitaindító előterjesztéseinek tartalmáról:

1. A lecsökkent számlaállomány melletti likviditásmenedzseléssel valamint a betéti tenderek tapasztalataival kapcsolatos aktuális kérdések

Budapest, 2000. december 15.

Készítette: László Flóra
(353-08-49)

Jóváhagyta:

Sándor György
ügyvezető igazgató